

Algemene vergadering BBL, donderdag 24 maart '05

Het wel en wee van de milieukoepel in 2004

Jan Turf, beleidscoördinator
Danny Jacobs, directeur

Het werkingsverslag 2004 van Bond Beter Leefmilieu is een rollend verslag: het geeft uiting aan de continuïteit die voorop staat binnen de werking van BBL. De koepelwerking van de vereniging, onze beleidswerking en onze talrijke doelgroepgerichte campagnes zijn gestoeld op een opvolging over meerdere jaren. Toch werd de werking van BBL in het voorbije jaar gekenmerkt door een aantal duidelijke accenten. In deze nota schetsen we op basis van het uitgebreide werkingsverslag de belangrijkste accenten van de BBL-werking in 2004.

BBL als vzw

Er ging het voorbije jaar heel wat aandacht naar de interne werking van de vereniging. De nieuwe vzw-wetgeving gaf ons een duwtje in de rug om **aangepaste statuten** en **huishoudelijk reglement** te koppelen aan een **geactualiseerd organigram** van de vereniging. De interne democratie van de koepel en dito besluitvorming werd nog doorzichtiger gemaakt, verantwoordelijkheden en taken binnen de vereniging kregen een explicieter plaats bij structuren en personen binnen de Bond. Het dagelijks beleid inzake management, personeel en financiën werd ondergebracht bij een directiecomité (interne daden binnen de vzw) en Orgaan van vertegenwoordiging (externe daden die de vzw verbinden bij derden). De raad van bestuur heeft de nodige ruimte voor zichzelf gecreëerd om de inhoudelijke koers van de vereniging uit te zetten en te bewaken.

Er werden in het voorjaar tevens **driejaarlijkse bestuursverkiezingen** georganiseerd. De nieuwe raad van bestuur is een weerspiegeling van de diverse geledingen (lokale werkingen, regionale verenigingen, gewestelijke ledenverenigingen, thematische organisaties) in de beweging. Hans Bruyninckx volgde Gust Feyen op als voorzitter van de vereniging.

BBL is een vzw waar een vijftigtal medewerkers (waarvan 35-tal op professionele basis, 5-tal vrijwilligers en 15-tal stagiairs) de dagelijkse werking hebben ingevuld het voorbije jaar. De raad van bestuur en het management zorgden voor een **voorwaardenscheppend kader**, een stabiele financiële omgeving en een gedegen werkorganisatie zodat het 'groene fabriekje' naar behoren bleef draaien.

Op het secretariaat verliet Bart Martens de vereniging. Martens is inmiddels Vlaams parlementslid en werd tevens beëdigd als gemeenschapssenator voor de SP.A. Voor zijn opvolging als beleidscoördinator kon BBL beroep doen op Jan Turf, die als oude rot in de ngo-sector zijn ervaring onmiddellijk kon valoriseren.

Er ging ook heel wat tijd en aandacht naar de werking van het secretariaat. Er werd een nieuw systeem van functiekaarten ingevoerd, functioneringsgesprekken werden systematisch opgevolgd. Er werd bijzondere aandacht besteed aan de vorming van het personeel. Het totaal aantal vormingzuren in 2004 bedroeg 888 uren, wat een gemiddelde is van ruim 32 uren per VET. Tot slot werden paritaire gesprekken opgestart met als doelstelling te komen tot een geactualiseerd arbeidsreglement.

Een veelvuldige koepelfunctie

Het invullen van de koepelfunctie van BBL blijft het prioritaire werkingsdomein van BBL.

De aangesloten verenigingen konden bij BBL mee meer dan voorheen voor raad en daad aankloppen. We startten het voorbije jaar met een eigen werking inzake **organisatieontwikkeling en kwaliteitszorg**, waardoor een sectortraject kwaliteitszorg werd ingezet. We zetten deze werking in met een 'werkboek' dat verenigingen toelaat hun eigen werkwijze te analyseren. Onze tientallen aangesloten lokale verenigingen boden we deze nieuwe structurele dienstverlening aan, gericht op versterking van hun capaciteit. We investeerden ook heel wat nuttige tijd in het begeleiden van de verenigingen in hun subsidiedossier en personeelsgebonden zaken. Meer dan vijftig verenigingen gaven we de nodige tips en begeleiding om op hun beurt te kunnen voldoen aan de nieuwe wettelijke vzw-verplichtingen.

De **belangenbehartiging inzake werkgevers en -subsidiegebonden dossiers** focust zich op volgende elementen. We versterkten de voorbije jaren de 'werkgeversfunctie' binnen onze sector. Einde 2004 zijn alle werkgevers uit onze sector, individueel of via een groepslidmaatschap, aangesloten bij SOCIARE (de werkgeversfederatie binnen het sociaal-cultureel werk). Sinds november 2004 wordt onze sector ook afgevaardigd in het Paritair Comité. Met het oog op informatieverschaffing en begeleiding werden de nodige initiatieven ontwikkeld voor aangesloten verenigingen-werkgevers. Onze leden ontvingen informatie uit de eerste hand over de sectorale CAO 's en de arbeidswetgeving in het algemeen. Met al hun vragen over de toepassing ervan konden ze op het secretariaat terecht. Tientallen organisaties maakten hiervan gebruik.

We *volgden* tevens de opstart van het nieuwe subsidiebesluit houdende de erkenning en subsidiëring van natuur- en milieuverenigingen nauwgezet op. Ook de DAC-regularisatie werd operationeel in 2004: omdat de overheidskredieten uitbleven richtten we een tijdelijk 'fonds van onderlinge bijstand' op. Een primeur in onze sector die toeliet tewerkstelling bij vereniging met weinig financiële draagkracht te overbruggen dankzij de middelen die andere verenigingen ter beschikking stelden.

We **continueerden** het **overleg** met onze **verenigingen** op alle niveaus van lokaal over regionaal tot het gewestelijk en federale. Structurele peilers binnen deze werking bleven het Regionaal Beraad, de samenwerking op het niveau van de vier milieufederaties. Afstemming, gecoördineerd optreden en **inhoudelijk ondersteunen** waren drie sleutelwoorden in dit verband. Speciale aandacht ging uit naar het realiseren van duidelijke en concrete contactpatronen met en ondersteuning van lokale verenigingen: begin 2004 ging deze nieuwe koepelwerking inzake capaciteitsversterking van onze lokale basis, vrijwilligersbeleid, etc... van start. We gingen hiervoor niet over een nacht ijs: een 20-tal verenigingen werd in hun thuisbasis met een werkbezoek van BBL vereerd. Op basis van de conclusies konden we een eerste actieplan voor 2 jaar uitwerken.

Netwerken, samenwerkingsverbanden en partnerships verstrengelen BBL met zijn aangesloten verenigingen. Het lokale milieubeleid kreeg bijzondere aandacht. *Tandem*, het samenwerkingsverband van negen gewestelijke natuur- en milieuverenigingen krijgt in mei 2004 van de Vlaamse overheid een groen licht om in de periode 2005-2007 door te werken. Van de tweede helft van het jaar werd dankbaar gebruik gemaakt om de werking gevoelig bij te sturen richting betere en concretere ondersteuning van lokale verenigingen.

We investeerden tevens in de werking van een aantal *verenigingen die nauw aansluiten bij onze sector*. Arbeid en Milieu vzw concretiseert onze samenwerking met de drie vakbonden (ACV, ABVV, ACLVB). Via de vzw Trage Wegen realiseren we samenwerking met sociaal-culturele verenigingen, mobiliteitsclubs,

...

De netwerking kwam ook in de communicatie van BBL aan bod. Begin 2004 startten we met twee tweewekelijkse e-zines: het bewegingse-zine milieub@BBel en het beleids-e-zine beleidsb@BBel. Zo gingen de digitale publicaties steeds zwaarder doorwegen in de communicatiekorf van BBL.

Adviseren, overleggen en samenwerken buiten het koepelverband.

BBL was gesprekspartner in tientallen **advies- en overlegorganen**. We concentreerden ons vooral op cruciale organen als MiNa-Raad en Federale Raad Duurzame Ontwikkeling: het zoeken naar convergenties inzake milieu en economie tussen milieuverenigingen, werkgevers- en werknemersorganisaties geldt daarbij als leidraad.

We deden ook serieuze inspanningen om de milieubeweging te linken aan het ruimere **middenveld**. En niet zonder succes. Als medetrekker van de Staten-Generaal voor het Middenveld hopen we in de loop van 2006 een heus charter te kunnen afsluiten met de nieuwe Vlaamse regering. Via een ruimer middenveldplatform op Belgisch niveau timmeren we de komende twee jaar aan insteken voor een nieuwe federaal regeerakkoord in 2007

Toenemende aandacht gaat naar een **versterking van onze allianties op Europees niveau**, een beleidsniveau dat cruciaal is voor het tot stand komen en bewaken van de milieuregelgeving in ons land. We investeren in 2005 en 2006 in onze Europese milieukoepel EEB, Transport & Environment en Climate Action Network.

Publiekgroepen bereiken via onze campagnes

BBL was de voorbije tien jaar een laboratorium waar tal van campagnemodellen werden ontwikkeld, experimenteel uitgetest en nadien ruim werden verspreid. Campagnes die nieuwe doelgroepen aanspreken, gedragsbijsturend effect hebben en het draagvlak voor het milieuthema verbreden. In 2004 werd gestart met de consolidering en schaalvergroting van een aantal van deze succesvolle modellen.

Tal van gemeenten in alle provincies namen deel aan 'klimaatwijken', een model dat vele duizenden bewoners ertoe aanzet om tijdens het stookseizoen maar liefst 8% energie te besparen op hun rekening. Via 'klimaatcharter' engageerden tientallen actoren in de bouwsector (van architecten tot sleutel-op-de-deur bedrijven) zich ertoe om jaar na jaar meer woningen met een laag energieverbruik te bouwen of verbouwen.

Aan "Belgerinkel naar de winkel" namen meer dan tienduizend middenstandsbedrijven in de helft van de Vlaamse gemeenten deel: het succes van de campagne zet UNIZO en BBL ertoe aan op andere terreinen samen te werken.

We startten voor de eerste maal met 'Fietsen naar Kyoto' een campagne waarbij bedrijven en overheidsdiensten hun werknemers stimuleren om met de fiets naar het werk te komen: per afgelegde kilometer kon de werkgever een bijdrage storten in het fonds waarvan de opbrengt dient voor een beter mobiliteitsbeleid in het bedrijf tot de ondersteunen van de aankoop van natuurgebieden in de omgeving.

Met het "Charter Lichthinder" begeleidden we tientallen gemeenten in het realiseren van energiebesparende maatregelen waarvan de positieve milieu-impact zichtbaar wordt gemaakt.

De Beleidswerking van BBL

De aanloop naar de verkiezingen van 13 juni ...

2004 was – moet het nog herhaald? – eens scharnierjaar voor de BBL-beleidswerking. Na 5 jaar paarsgroen beleid werd het jaar netjes in twee gekleefd door de Vlaamse verkiezingen (13 juni 2004). De kiezer schudde de kaarten grondig dooreen, en toen het stof opklaarde, bleek ook de federale regering zodanig herschikt dat de voor BBL belangrijkste departementen (Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) van titularis veranderden. Van een 'nieuwe start' gesproken ...

Ook intern was er enige 'herschikking' in de beleidsploeg. Op 1 januari verdween Saar Van Hauwermeiren een jaar op 'sabbatical' en kwam Jan Turf de ploeg versterken als beleidsmedewerker 'Duurzame Ontwikkeling'. Op 1 februari werd de ploeg numeriek uitgebreid met de komst van Bram Claeys als beleidsmedewerker energie en op 19 maart trok beleidscoördinator Bart Martens na 8 jaar trouwe dienst de deur achter zich dicht om een gooi te doen naar een zitje in het Vlaams Parlement. Jan Turf nam de taak van Bart als beleidscoördinator over en de vrijgekomen plaats werd in juni ingevuld door een jong talent: Steven Geirnaert.

De Raad van Bestuur van maart 2004 gaf de nieuwe ploeg meteen een duidelijke opdracht: werk een 'BBL-memorandum' uit voor de Vlaamse verkiezingen, en gebruik dit proces om de eigen positie te 'herijken': waar staan wij vandaag, welke klemtonen verwachten wij van het komende beleid? In mei publiceerden wij 'Milieu en samenleving – voorstellen voor een beter onderbouwd, breder gedragen en effectiever milieubeleid'.

De eerste lijnen van dit document gaven meteen het credo van de BBL voor de komende jaren aan: *'Er is dringend nood aan een nieuwe consensus rond een progressief milieubeleid. Een progressief milieubeleid is goed voor onze welvaart'*. Milieubeleid wordt dus geplaatst in een kader van 'Duurzame Ontwikkeling', waarbij het ecologische, het economische en het sociale integreren in een nieuw beleid. De tweede keuze, deze voor 'een breed gedragen' milieubeleid, gaf meteen ook aan dat BBL niet van plan was om de bevolking de groene principes door de strot te rammen: zonder draagvlak geen beleid.

Het memorandum, dat eind mei op de Raad van Bestuur werd goedgekeurd, had het gewenste (interne) effect: de prioriteiten in de beleidswerking werden duidelijk. Er werden krijtlijnen uitgezet rond energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, rond waterzuivering en integraal waterbeleid, rond ruimtelijke ordening, natuur- en bosontwikkeling en rond de sleuteldossiers in het landbouwbeleid: MAP, GGO's en biologische landbouw. Ook transport, afval en bodem, emissies en regionale luchthavens werden onder de loep genomen en kregen prioriteiten toebedeeld.

Hiermee gewapend trok BBL 'ten strijde' om een maximale impact te hebben op het toekomstige Vlaams regeerakkoord. Formeel werd de tekst aan alle partijvoorzitters toegestuurd. Er werd een voorstel aan gekoppeld om onze voorstellen bilateraal te bespreken. Dit leidde tot het overnemen van heel wat van onze prioriteiten in het Vlaams regeerakkoord, dat tot vandaag een bruikbaar instrument blijft om – jammer genoeg te vaak in defensieve zin – aan het Vlaams milieubeleid te werken.

Een federale oefening in Duurzame Ontwikkeling ...

Terwijl we aan Vlaamse kant aan onze inhoudelijke herijking werkten, werd federaal een echte oefening in 'Duurzame Ontwikkeling' opgezet. Na een periode van boycot van de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling door de sociaal-economische partners, werd in februari 2004 de impasse doorbroken en engageerden werkgevers, werknemers, milieubeweging en derde wereldbeweging zich om samen werk te maken van een advies over het tweede Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO). Het werd een belangrijke oefening in 'duurzame ontwikkeling', waarbij een bijzonder zwak ontwerp (een doorslag van het federale regeerakkoord) door intens overleg tussen de 4 partners werd omgebogen tot een meer dan eerbaar werkstuk. Het belangrijkste hierbij was dat de partijen/ministers in de federale regering, die tot dan toe hadden dwars gelegen, onder druk van de unanimiteit in het standpunt van de Federale Raad, hun verzet opgaven.

Vanuit BBL werd door drie beleidsmedewerkers aan de 'oefening' deelgenomen. Het zou een opstap worden om in Vlaanderen de 'nieuwe MiNa-Raad' gestalte te geven.

Vlaams milieubeleid in het ongewisse

Terug naar Vlaanderen. Na de verkiezingen van 13 juni zette BBL haar beïnvloedingswerk verder. Het memorandum 'milieu en samenleving' werd aan formateur – en latere minister-president – Leterme overhandigd. BBL maakte er ook haar positie als 'middenveldorganisatie' duidelijk: wij horen niet bij de oppositie maar zijn bereid onze verantwoordelijkheid in het tot stand komen van een nieuw Vlaams milieubeleid ten volle op te nemen.

Het latere regeerakkoord werd ook door BBL niet negatief onthaald: het bood ruimte voor het voeren van een progressief milieubeleid, maar vormde er dan ook weer geen garantie voor. De figuur van de nieuwe minister van Leefmilieu, Kris Peeters, werd – ofschoon niet op gejuich – ook niet negatief onthaald door BBL. Tijdens een eerste onderhoud met de Minister in augustus, bleek ten andere de bereidheid van de Minister om met BBL in een opbouwende geest samen te werken. Wij zetten ook meteen onze prioriteiten uiteen en er werden afspraken gesmeed om maandelijks te overleggen. In de maanden die volgden verbrokkelde het geloof in de bereidheid van het nieuwe kabinet leefmilieu om gestalte te geven aan een ernstig milieubeleid en om BBL bij het beleid te betrekken. Het dieptepunt werd gevormd door de langverwachte publicatie, begin december 2004 van de beleidsnota van de minister. De nota bevatte nauwelijks aanwijzingen over wat de minister van plan was te doen, maar er sprak een zeer radicale antimilieuvisie uit. Diezelfde houding was reeds gebleken tijdens de begrotingsbesprekingen: het milieubudget kreeg een aardige knauw. De vraag leefde meer en meer: is deze minister eigenlijk wel van plan een milieubeleid te voeren? ...

Politiek pluralisme

Terwijl het overleg met het kabinet Peeters stokte, trachtte de BBL om haar werking uit het 'politieke isolement' te halen. Tot 13 juni 2004 was er een gestructureerd overleg met de SP.A (nog versterkt door de toenadering tussen Bart Martens en de SP.A) en een occasioneel overleg met Groen! Noch met de VLD, noch met de CD&V, noch met de twee 'kleinere' partners binnen de nieuwe meerderheid (NVA en Spirit) was er contact. Daar moest verandering in komen. Een 'normaal' en structureel overleg met alle democratische partijen werd als doelstelling naar voren geschoven. Met de VLD werd snel principieel tot zulk overleg beslist maar – en dit staat volledig los van onze rol in het verhaal – de interne perikelen in

de VLD zorgen ervoor dat het bij het principe gebleven is. Met de CD&V liep het contact moeizamer. Dit 'huis met vele kamers' was minder gemakkelijk te benaderen, maar eind november vond een eerste informeel gesprek plaats dat er toe zou leiden dat we – het is dan weliswaar al 2005 en valt dus buiten het bestek van dit jaaroverzicht – een formeel gesprek hadden met de CD&V-fractie in het Vlaams parlement, dat nu ook tot een structureel overleg heeft geleid.

Mina-raad en Serv beginnen paringsdans

In de schaduw van de 'grote politiek' werd ondertussen ook binnen de MiNa-Raad aan de toekomst gewerkt. Als voorafname op de nieuwe MiNa-structuur die oorspronkelijk op 1/1/2005 zou ingaan, werden de Serv-partners (werkgevers en werknemers) in het bureau van de MiNa-Raad opgenomen. De 'nieuwe' relatie tussen MiNa en Serv – die, net als de relaties tussen de sociaal economische partners en de FRDO in de loop van 2003 op een dieptepunt waren beland – werd door deze stap nieuw leven ingeblazen. Het kwam ook tot een toenadering tussen beide adviesraden, die in de tweede helft van 2004 resulteerde in het samen opstarten van een traject rond Duurzame Ontwikkeling en in enkele gezamenlijke adviezen aan het adres van Leefmilieu Minister Peeters. Dit wil niet zeggen dat alle problemen en tegenstellingen overwonnen zijn. Het betekent wel dat ons 'breder gedragen' milieubeleid, vanuit een 'duurzame ontwikkelings'-visie, gestalte krijgt. Wel moet gezegd worden dat de impact van dit alles op het beleid van het kabinet Peeters eind 2004 nog niet voelbaar is.

Inmiddels, ten velde

Was 2004 in veel dossiers een overgangsjaar – waarbij de oude coalitie uitbolde en later de nieuwe ploeg zich inwerkte, dan liep in een aantal dossiers de klok onverbiddelijk verder. Federaal ging heel wat energie naar het klimaatbeleid (met de top van Oostende als hoogtepunt) en naar het nieuwe Pesticiden-reductieplan, dat eind 2004 werd afgerond en waar we niet echt tevreden over zijn. In Vlaanderen vormde het proces rond de Schedeverdieping het zwaartepunt in de politieke besluitvorming. Twee jaar was aan ProSes gewerkt, waarbij toegankelijkheid (verdieping), veiligheid (sigmaplan) en natuurlijkheid elkaar moesten versterken. Op 30 november werd de 'ontwikkelingsschets' op het overleg adviserende partijen (OAP) aanvaard en aan de ministers Peeters en Peijs (NI) overhandigd. Hiermee werd de basis gelegd voor de afbakening van heel wat nieuwe natuur in het Scheldebekken in de loop van 2005. Daarmee is het verhaal uiteraard niet af. In de schaduw van dit 'grote' dossier werd ook verder (mee)gewerkt aan het tot stand komen van de strategische plannen voor de Antwerpse haven (linker- en rechteroever), een proces dat nog steeds loopt. En tot slot was er de DHL-saga, die iedereen met een kater achterliet omdat er enkel verliezers bleken: de tewerkstelling door het vertrek van DHL, de omwonenden omdat er geen verlaging van het aantal toegelaten nachtvluchten in het vooruitzicht is gesteld, de milieubeweging omdat het dossier de perceptie heeft versterkt dat ecologie en economie recht tegenover elkaar staan, en dat 'Duurzame Ontwikkeling' een geestesschim is.